

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Bitoriano Loiola Iriondo Ospas

*Mendaro,
Gipuzkoa
(1926-2016)*

Aurkibidea

Biografia

Mutrikuko Abeletxe baserrian jaio zen 1926an eta gaztea zela Mendaroko Ospas baserrira etorri zen bizitzera familia osoa. 8 anai-arreba ziren. Ibiri bailarako eskola-etxean ibili zen 3 urterekin hasi eta 12-13 bete arte. Etxean taberna antzekoa izan zuten eta erromeriak egiten ziren bertan. Handik sortuko zitzaion seguruenik trikitiarekiko zaletasuna; izan ere, bere kontura soinu txikia jotzen ikasi eta urte askoan han-hemenka soinua jotzen ibilia da. Bi aldiz irabazi zuen 60 urtetik gorakoen trikiti-txapelketa Zarautzen, Luzio Ubera zuela lagun panderoa jotzen.

Zintak

MEN-001

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane - Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-05-21
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Oruesagasti, Ainitze

MEN-002

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2008-05-21
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV

MEN-003

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2008-05-21
- **Iraupena:** 52 min
- **Euskarria:** MiniDV

Pasarteak

1. 1926an Mutrikuko Abeletxe baserrian jaioa

- **Erref:** MEN-001/002

- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:00:43. **Bukatu:** 00:03:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

<p>1926an jaio zen Mutrikuko Abeletxe baserrian. Aitona-amonen inguruko kontuak. Zortzi anai-arrebako familiakoa da eta haien bizilekuak izendatzen ditu.</p>

Transkripzioa

- Izena?
- Bitoriano.
- Bitoriano?
- Loiola Iriondo.
- Loiola Iriondo. Ta ze... ze urtetan jaio zinan? Ze egunetan?
- E... "trece de abril del año veintiséis".
- Eta hemen jaio ziñan?
- Ez. Mutrikun, Abeletxen.
- Mutrikuko Abeletxen. Eta...
- Jaixo ta ezkondu be hantxe in giñan. Han gure bizimodua, gazte denporia han in gendun. Geo hona etorri giñan ezkondu ta urtebetea. "Cincuenta y tres"-ian etorri giñan hona... handik.
- Orduan mutrikuarra zara.
- Izetez mutrikuarra. Hau be ordun Mutriku zan. Hau, Mendaroko ayuntamentua, gu honea etorri ta gero in zan. Oin dala hogeita zortzi, hogeita hamar bat urte o hola. Bestia zan Elgoibar partia ta hau zan Mutriku. Oin ya Mendaro. Mendaro oin ya.
- Eta gurasuak ze zian e... hanguk bertakuak, Mutrikukuak, Abeletxeak?
- Gurasuak e... danak aittitta ta amama ta ama ta danak hamentxe hil zian. Hona etorri ezkerro hil zian danak. Bai. Gure amama zan Aizti Haundikua. Amama Martiña. Ta haura Abeletxea ezkondu zan Aizti Haundittik, eta Aizti... Abeletxeko alaba ezkondu zan Aizti Haundira. Anai-arrebak trukia.
- A, bai e...?
- Harek aittitta ta amama're hamentxe hil zian. Amama larogeta bi urtekin hil zan. Eta aittona hil zan e... larogeta hamabikin. Gero ama zana ta aitta're hamentxe hil zian... Danak hamentxe hiltzen die. Hiru matrimonixoa batea bizi izen giñen urte batzuetan.
- Eske etxe haundixa da e?
- Hiru herentziatakuak.
- Orduan danok etorri ziñazien hona Abeletxetik.
- Danok, bai. Danok honaxe. Danok etorri giñan. Harrezkeo gu hamen danok.
- Ta zenbat anai-arreba...
- E?
- Zenbat anai-arreba zarie?
- Gu zortzi.
- Zortzi.
- Oin bost bizi gea. Hori da bat. Gaztena.
- Ta beste bat Legazpin bizi da. Beste bat Eibarren. O... Eibarren... esan deidan, Vitorixan, bizi. Eta beste anaixa bizi da hamen Mendaron.

2. Eskolara Ibiri auzora; etxe aurreko arte arbola

- **Erref:** MEN-001/003

- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:03:20. **Bukatu:** 00:07:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

3 urterekin hasi zen eskolara, baina etxean lanik ez zenean joaten zen soilik. 12 urterekin utzi zuen eskola eta basoan hasi zen lanean. Eskolara Mutrikuko Ibiri auzora joan zen. Etxe ondoko arte arbola ezagun baten inguruko kontuak kontatzen ditu.

3. Etxe atariko arte arbola erraldoia

- **Erref:** MEN-001/004
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:07:20. **Bukatu:** 00:10:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

<p>Aita Mendarokoa zen eta ezkondu zenerako bazegoen arte arbola Abeletxe baserriaren atarian. 20 tonako karga zuen gainean. 600 ardi ingururi egiten omen zion itzala arte hark. Gaur diputazioak zaintzen du zuhaitz hau.</p>

4. Elizan monagilo lanetan

- **Erref:** MEN-001/005
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:10:00. **Bukatu:** 00:12:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Olatz auzoa eta Ibiri auzoa. Olazko elizara joaten zen udan 6ak ingururako, errezatza. Apaizari igandero laguntzen zion meza ematen ez baitzegoen monagilotarako mutilik. Apaiza kaletik joaten zen.

5. Anaiarekin matematika ikasten eskolaz kanpo

- **Erref:** MEN-001/006
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:12:24. **Bukatu:** 00:15:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

<p>Eskola Ibiri bailaran zegoen; auzoak egindako etxea zen. Irakaslea auzoko emakume bat izan zuten; eskola onekoa, baina gogorra zen. Irakurtzen hantxe ikasi zuen eta matematikak ere bai. Anaia kontabilitatea ikasitakoa zen eta gauez lagunak elkartu eta harekin ikasten zuten. Euskaraz ikasten zuten; liburuak izendatzen ditu.</p>

6. Aita Mutrikuko astilerora idiekin egurra eramatera

- **Erref:** MEN-001/007
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:15:24. **Bukatu:** 00:18:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Ganadua zuten etxean eta soroko lanean ere aritzen zen. Ittulan saio ugari egindakoa da. Behiak eta idiak zituzten eta aita basoko enborrak eramaten ibiltzen zen idiekin mendiz Mutrikuko astileroraino. Gauezko ibilera izaten zen eta haren nondik-norakoak kontatzen ditu.

7. Egunean ogerleko bat basoko lanean

- **Erref:** MEN-001/009
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 00:18:56. **Bukatu:** 00:19:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Idi-parea hartuta basoan lanean ibiltzen zirenek egunean ogerlekoa irabazten zuten.</p>

8. Erromeriak etxean

- **Erref:** MEN-001/010
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:19:28. **Bukatu:** 00:21:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Bitorianoren etxean erromeria egiten zen igandeetan. Gerora tabernetan bezalaxe zerga jarri zieten eta utzi egin zioten erromeria jartzeari. Soinua jotzera Larruskainera joaten zenekoa kontatzen du.</p>

9. 15 urtetik gorakoak soilik erromeriara

- **Erref:** MEN-001/011
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:21:26. **Bukatu:** 00:24:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Etxera mutrikuar soinujole bat joaten zen erromerian jotzera eta gerora Juan Ansorregi joaten zen. 16 urte egin zituenean Bitoriano hasi zen. Jende ugari joaten zen erromeriara. 15 urtetik beheragoko mutilik ez zen joaten eta neskak ere etxekoren batek lagunduta.

10. Ama pandero-jotzailea

- **Erref:** MEN-001/012
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:24:43. **Bukatu:** 00:27:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Garai batean soinu-jotzailea bakarrik aritzen zen, pandero-jotzailerik gabe. Gelatxo aipatzen du, eta haren anekdota bat kontatzen du. Bitorianoaren amak panderoa jotzen zuen eta berak ere belarriz ikasi zuen jotzen. Elgetaren inguruko gertakizun bat.</p>

11. Lehenengo soinua 1.000 pezetan erositia

- **Erref:** MEN-001/013
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:27:52. **Bukatu:** 00:30:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

<p>Orduan ez zegoen soinuko irakaslerik. Bere osabak izan zuen lehenengo soinuari buruz hitz egiten du; pena du gorde ez izana. 1.000 pezeta ordaindu zuen bere lehenengo soinua.</p>

12. Santa Ageda eskean soinua jotzera

- **Erref:** MEN-001/015
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:32:40. **Bukatu:** 00:35:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):**Laburpena:**

Santa Ageda eskera joaten zen inguruko herrietara. Gau eta egun izaten zen etxez etxeko eskea. Anekdota bat kontatzen du.

13. Santa Ageda eskeko pasadizoa

- **Erref:** MEN-001/017

- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:36:24. **Bukatu:** 00:39:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

<p>Santa Ageda eskean bertsolariarekin ibiltzen ziren. Etxean hildakoren bat bazen urte hartan, kantatu gabe joaten ziren arrosarioa errezatuta. Santa Ageda eskeko pasadizo bat. Neskak prakak janztea gaizki ikusia zegoen.</p>

14. Soinuko pieza baten inguruko anekdota

- **Erref:** MEN-001/019
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:40:32. **Bukatu:** 00:42:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Anekdota bat aipatzen du ikasitako pieza baten inguruan.

15. Soinu-jotzaile baten inguruko pasadizoa

- **Erref:** MEN-001/021
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:46:39. **Bukatu:** 00:47:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromeria etxean izan zen batean, soinu-jotzaile baten inguruko pasadizoa kontatzen du.

16. Erromeriak pandero hutsarekin

- **Erref:** MEN-001/022
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:47:40. **Bukatu:** 00:49:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Ama panderojolea zen, baina familiako ospakizunetan bakarrik jotzen zuen. Panderoaren inguruko kontuak eta panderojole ezagun baten kontuak. Orduko erromerietan pandero hutsarekin askotan aritzen ziren.

17. Dantza egitearren ordaindu egin behar

- **Erref:** MEN-001/023
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:49:35. **Bukatu:** 00:53:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Helduan dantza egitea libre zen. Dantza egitera joaten zenak 10 zentimo ordaindu behar izaten zituen pieza bakoitzeko eta diru harekin ordaintzen zitzaion soinu-joleari. Larruskaingo erromeriaren inguruko kontuak.

18. Ezkondurik ez erromerietan

- **Erref:** MEN-001/024
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:53:12. **Bukatu:** 00:56:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Soinu-jotzaile gutxi zegoen; haietako batzuk izendatzen ditu. Erromeria bi ordukoa izaten zen; arratsaldean hasi eta ilunabarrean amaitzen zen angelusarekin. Anekdotak bat aipatzen du. Ezkonduak ez ziren erromeriara joaten.

19. Madrilera futbola ikustera soinu eta guzti

- **Erref:** MEN-001/026
- **Iraupena:** 0:05:36. **Hasi:** 00:56:54. **Bukatu:** 01:02:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Oporrak

Laburpena:

Madrilera soinua jotzera joan zirenekoa kontatzen du. Futbola ikustera joan ziren 13 lagun kamioi batean eta soinua eramane zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com